

Linnunradan käsikirja fiftareille

Rauli
Storm

JOS JONKINMOISTA AUTO MATKAILUA

Ynnä muuta

Top Gear:
Planes,
Trains
& Cars

Pelkasin punaisena
hehkuvan finniaa-
mani sytyttävän hajuvesi- ja
bensahöyryisen ilman tuleen.

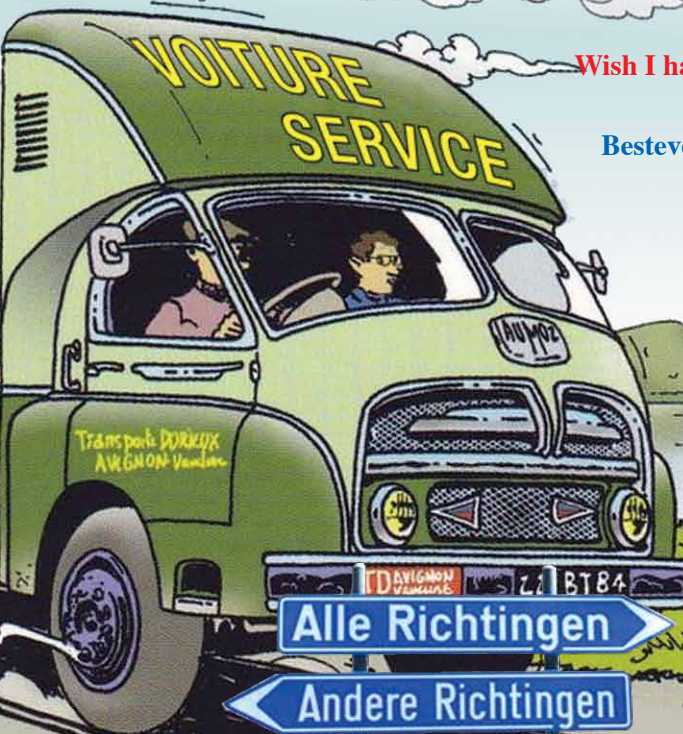
Top Gear: Planes, Trains, Boats & Automobiles Jeg tror ikke på et eneste ord
- Fyllans Posten

Wish I had been in that family
- Geardian

Bestever On the Road book!
- New Fork Times

Honda Accord
= 3000 mk +
9 venäläistä
taulua

Muistatko missä kuolit Peiping
Mandchu Kukon
kuolemasta?

Ylitämme rajan, mutta tulemme ystävinä
Tintit neuvostojen maassa*)

Klonk! DRRRNNNN! DRRRRR!
 Ajoin yöllä Zodiacin Tuulan kodin pihalta kadulle, kun aalloppi putosi. Perhe heräsi, kun tulín kotiin. Isä haukkui minut, sillä aamulla meidän piti lähteä Etelä-Venäjälle. Olisiko ollut parempi, että auto olisi hajonnut matkalla. Nyt saatiin sentään korjaa- ja heti aamulla, ja lähdettiin hiukan myöhässä.

- Magnetofon! Venäjän tulli riemastui
 Liemessä ollaan, ajattelin kun hän osoitti Uher Report nauhuria, välissämme etupenkillä.
 Selvä vakoilulaite! Mies poistuu tullitupaan nauhurin kanssa. Kohta meitä tökitään Ka-lashnikoifeilla samaan suuntaan!
 Mutta ei! Tullimies palaa nauhurin ja käärepaperin kera. Hän levittää paperin Zodiacin konepellille, laskee sille nauhurin, paketoí sen ja varmistaa narulla ja lyjy-blommilla. Ettepähän nauhoita valtiosalai-suuksia ettekä varsinkaan tuhoa neu-vostonuorisoa rappiomusiikilla.

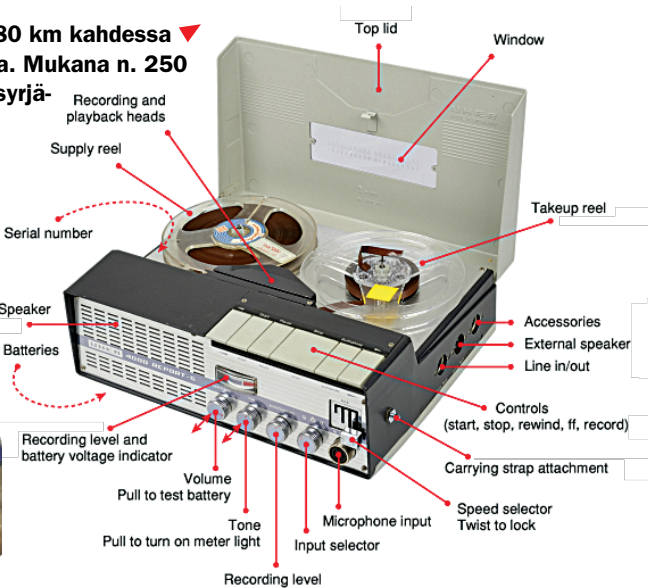
Back in the USSR! But WHY?!
 Vuoden 1967 motocrossin MM-sarjan Neuvostoliiton osakil-pailu järjestettiin sinä vuonna Belgorodissa, lähellä Ukrai-nan rajaa. Kas kun ei Vladi-vostokissa. Kaukainen kisa-paikka oli valittu, jotta länsimai-

set kilpailijat jättäisivät tulematta ja vuoden 1965 maailmanmestari Victor Arbrkov voisi uusia tittelinsä. Veljeni päätti kuitenkin osallis-tua ja seisoiimme raja-asemalla odotellen suu-ren seikkailun alkua. Ei ollut ihan joka kaveri ajanut yksityisautolla Turusta Sosialististen Neuvostotasavaltojen liiton läpi melkein Mus-tanmeren rantaan asti.
Lisää ystävyyttä, avunantoa jne.
 Tuttu toveritar kapteeni tuli taas hönkäilemään laukkamakkara-aromilla leikattua ystävyyttä:

- Dokumentti! Onk kultta?

N. 2180 km kahdessa osassa. Mukana n. 250 km:n syrjähyppy.

▲ Venäjän nuorisovaarassa! Tämä vakoilussakin yleisesti käytetty laite, Uher Report on täynnä selkäytimen kuivattavaa rappiomusiikkia.

*) Viittaa Hergén kirjaan ”Tintti neuvostojen maassa”. Samanlaisia töyhtöhyppyjä olimme sinne mennessämme.

◀ N. 2180 km kahdessa osassa. Mukana n. 250 km:n syrjähyppy.

Yllätykseksemme ja onneksemme Neuvostoliitossa on käytössä kansainvälinen STOP-merkki, ja me tiedämme miten sen nähdes-sään toimitaan. Nuoli, toinen kansainvälinen merkki selven-tää asiaa.

▼ Camping Paradiis. Miksi portit ei au-kene meille? ▲

Toveritar hoiti verkkaiseen tapaansa nämä älylli-set muodollisuudet. Hän poistui. Toveri tulliluut-nantti oli lopettanut joululahjaleikkinsä ja tuli kääreestään, että loppututkinta sujui ketterästi. Me starttasimme itään.

Njema problema
 Tullihenkilö ei ollut kuitenkaan pahemmin tai paremmin perehtynyt Uherin käyttötekniikkaan ja turvallisen matkan päässä tullista kokeilimme painella kytkimiä paperin läpi. Siispä rokki soi, koko viikon so-oi. Viisaasti olimme juuri vaihtaneet paristot ja uusia tarvit-tiin vasta Puolassa.

Leningradiin ei tullakaan kuin talliin. Niin Viipurin kuin Leningradinkin sisääntuloteillä oli ihan oikeat kaupungin portit, tai ainakin puomit, ja taas meidät tutkittiin. Leningra-dista pääsimme ulos yllättä-vän helposti. Ei ollut puomia, ei tullimestä. Strastuit Nov-gorod, täältä tullaan.

Paha mutka matkassa
 Olimme ajaneet satakunta ki-lometriä, kun miliisi seisoí käsi pystyssä keskellä tietä. Pysähdyimme ja saim-me tervetulotoivotuksena hir-muisen polotuksen. Miekko-nen oli selvästi kiihdyksissä. - Karta karta! Sen ymmärsim-me.

Annoin kartan ja hän tut-ki sitä pitkään. Kartat eivät olleet SNTL:ssa joka pojalle sallittua lu-ettavaa. Lopulta hän näytti missä

olemme. Olimme ajaneet 100 kilometriä Viron suuntaan eikä Novgorodiin päin. Ilmankos kau-pungin rajalla ei ollut puomia. Olimme huomaa-matta ajaneet seuduille, jonne ulkomaalaisille ei pitäisi olla mitään asiaa. Oli siinä miliseillä ol-lut vatsa sekaisin, kun olivat hukanneet meidät. Kukahan joutui vastuuseen? Menikö henki vaiko siirtyikö ainoastaan kotipaikka muutamalla tu-hannella kilometrillä itäänpäin?

Mikäs siinä auttoi muu kuin U-käännös. Run-saat sata kilometriä takaisin ja sitten oikeaan suuntaan. Leningradissa meitä jo odoteltiin ja ohjattiin oikealle kaupunginportille.

Mahtoi miliisillä olla puolitoista tuntia pa-niikki päällä, kun eivät löytäneet meitä.

Kaikki yöpymispaikat olimme ilmoittaneet jo ennen matkaa. Kun tulimme lopulta sovitulle leiri-alueelle, sen portit olivat lukossa. Kun kolistelus-

ta huolimatta ketään ei tullut avaamaan, ajoimme vähän matkan päähän ja parkkeerasimme tien vie-reen. Zodiacissa oli pitkä tasainen penkki edessä ja takana. Saihan siinä nukuttua sykkäryssä. ►►

Aamulla tuttu pohjoisirlantilainen Ronnien ja

Johnin Ford Corsair pysähtyi kohdallamme. Heiltä oli kauheasti tiukattu, missä me olimme. Taisivat olla huolissaan maan turvallisuudesta. Sitten jatkoimme erottamattomina kohti Moskovaa.

Moskova non-stop

Ronnien Corsairin voimansiirto oli alkanut reistailla ja Moskovaan tultua autossa ei ollut enää kytkintä. Vaihteethan saa päälle ilman kytkintäkin antamalla välikaasua vapaan kohdalla. Synkrrrrronimaton ykkönen tietenkin hiukan rusahtaa, mutta lattaisiin jää toivon mukaan kuitenkin talvittava määlä hampaita.

Moskovan lähestyessä kylmä hiki nousi pintaan. Ronnie ajoi tavallistakin hitaammin, jotta saisi auton nopeasti pysäytettyä moottorin sammuttamalla. Me ajoimme edellä tiedustelijoina ja säädimme nopeutta liikennevalojen mukaan. Joku uskaliko jopa toittoti torvea, mutta länsiautot olivat Moskovassa sen verran harvinaisia, että saimme ajaa rauhassa vain ällistelyn saattamina. Parit liikennevalot menivät vanhoilla vihreillä, mutta niin sitä valloitettiin maailman toiseksi mahtavimman valtion pääkaupunki pysähtymättä kuin Napoleon melkein päivälleen 155 vuotta aiemmin.

Moskovasta etelään tie huononi ja totesimme pian, ettei pimeään aikaan kannattanut ajaa. Venäläiset säästivät ajovalojaan ja ajoivat pimeinä. Vähän väliä joku väläytti valoillaan, kun me ajoimme valot päällä. Suurempi syy välttää pimeänä ajoa oli kuitenkin se, että tiessä saattoi yht’äkkiä olla bussin mentävä aukko pienemmistä brunneista puhumatakaan. Välillä kynnettiin mutaista pellonreu-

naa ja telaketjujen kuvioima sotilastietä.

Tyhmä(nrohkea) temppu

Tankkauspaikat meille oli ilmoitettu etukäteen ja vähintään 82-oktaanista saimmekin aina jonottamatta. Tie oli niin tylsä, että heireillä pysyminen oli välillä vaikeaa. Eräällä bensiiniasemalla uhmasin kohtaloani ja piirsin parin armeijan kuorma-auton kuraiseen kylkeen tekstin U.S. Army. Jälkeenpäin aja-

Löytö! 92-oktaanista bensiiniä!

Osuimme Moskovaan juuri ruuhka-aikaan. Kuvassa kaunein SNTL:ssa valmistettu auto. Tosin vuoden 1956 etusäleikkö oli kauniimpi. Volga kiihtyi 0-100 km/h 29,8 sek. Huippunopeus 126,8 km/h ▲

Ronnie tööttäsi, jarrutimme ja irkkujen kosla suhahti ohi. ◀

Sitä seurasi Corsair koslan aisan pätkä kipinöiden. ▶

Olikohan kuski ylpeä tekstistä? Ei ka häntä ◀ teloitettu?

tellen, temppu oli - vaikkakin ihastuttavan poikamainen - typerydessään mestaruustasoa. Lopun viikkoa, Puolan rajalle asti, olimme hiukkaa enemmän huolissamme maastapääsyn suhteen.

Vähän etelämpänä matka muuttui paljon pidemmäksi kuin kartta näytti. Ensinnä ajettiin kaksi kilometriä ylöspäin, sitten sama alaspäin. Sitten taas ylöspäin ja niin edelleen. Tätä jatkui satoja kilometrejä. Kartalla tie oli viivasuora.

Välillä Jyrki lepuutti kaasujalkaa kojelaudalla ja minä painoin kaasua vasemmalla jalalla.

Kerran tuli vastaan kymmenen ranskalaisauton letka. Ei siitä sitten sen enempää. Emme pysähtyneet parleemaan franseeta.

Etelämpänä maisemat alkoivat olla rehevämpiä. Kaupungeissa, joissa pysähdyimme, jotkut osasivat saksaa. Pohjoisempaan kukaan ei julkisesti osannut muuta kuin venäjää.

Kontaktia alkuasukkaisiin

Jossain Ei Missään saimme hiukan ohjelmaa, kun takanamme ajava Ronnie yht’äkkiä painoi torvea pitkään. Jyrki painoi jarrua ja irkkujen perävaunu suhahti ohitsemme ja tömähti päin puuta. Sen aisa oli katkennut. Pysähdyimme ja lähdimme hakemaan vaunua. Minuutissa vauunun ympärille oli ilmaantunut jo kymmenkunta nuortamiestä valmiina auttamaan, ja viides-minuutissa paikalle huristi sotilas-Ural. Mies kävi turhia kyselemättä hitsaamaan vauunua aisantynkää autosta irrottamaansa pätkään. Sotilas-Uralissa oli voiman ulosotto, johon oli kätevä liittää kulloinkin tarvittavia työkoneita. Uralin ajaja kävi hätistelemään nuoria pois.

Nuorukasia tietysti kiinnosivat hirveästi automme ja perävaunuissa olevat moottoripyörät. - Mitä maksaa? Kuinka kauan täytyy tehdä töitä, että voi ostaa tällaisen? - Onko teillä dollareita. Antakaa meille. Jne. Yksi kyselijöistä osasi jopa jonkin verran englantia. Sen ajan kokemuksella emme osanneet edes ajatella, oliko se ns. KGB-englantia, jota agenttikoulutuksessa opetettiin.

Perävaunun aisa tuli kuntoon, ja matka jatkui ylämäki-alamäki-ylämäki yhdessä kulkien. Ylämäki-alamäki-ylämäki-alamäki ▶▶

löydämme rakkauden. Ylämäki-alamäki-ylä-mäki-alamäki lupaan sulle sen, että pilsneriä en ota enää ikinä (*Leevi & The Leavings* 1992).

Viimein saavuimme ties kuinka monennen päivän iltapäivänä Belgorodiin. Kilpailukansliassa kävi nopeasti selväksi, että venäläisten suunnitelma saada ulkomaalaiset jäämään kotiin ei ollut tuottanut toivottua tulosta. Victor Arbekov ei onnistunut saamaan takaisin maailmanmestaruutta, jonka Ruotsin Torsten Hallman oli jo edellisenä vuonna häneltä vienyt. Silloin tosin Arbekovin edellä oli myös Belgian Joel Robert, joka hävittyään Hallmanille Leningradin päätöskilpailussa harjoitti rock-tähden tyyliin hotellihuoneessaan sisustusarkkitehdin tointa. Mm. televisio lensi 7. kerroksesta pihalle, tosin vain avoimesta ikkunasta.

Kuin New Yorkin Waldorf Astoria

Asetuimme mukavasti taloksi parakkimaiseen motelliin. Kun valot oli sammutettu, alkoi se Nykin Waldorf Astorian pihasiivestä tuttu rapina. Äkkiä valot päälle ja kengällä rusikoimaan seinillä vilistäviä torakoita. Vaan eivätpä nuo

unta haitanneet. Yö lakanoiden välissä makuupussin sijasta oli kuitenkin ylellisyyttä.

Kilpailut tulivat ja menivät, ja veljeni sai mukavasti palkintorahaa ja minä mekaanikkorahaa, joka piti tuhlat, kun sen sai vaihtaa vain Neuvostomaan hienoihin hyödykkeisiin. Sopivaa ostettavaa ei vaan löytynyt Kiovastakaan. Niinpä söimme parhaita ruokia, mitä rajalle ravintoloista löysimme matkallamme Puolaan. Ruokalistat vain olivat venäjänkielisiä enkä tiedä mitä söimme. Sovitaan, että se oli Kievin kanaa.

Lopulta ostimme etupenkillä aina majailevan kattilan täyteen pipareita matkaevääksi. Rahaa emme vain saaneet juuri kulumaan ja heittelimmekin lapsille kolikoita auton ikkunasta.

Lvovissa tajusimme, että viisumimme umpeutuu puolelta öin, mutta portti Puolaan tuskin on auki niin kauan. Tuli kiire rajalle. Matkaa oli vielä n. 80 km. Itä-eurooppalaisen tradition mukaisesti tiet rajalle ovat huonokuntoisia. Kolistellen ja toivoen, ettei mikään hajoa ehdimme rajalle juuri ennen sen sulkeutumista siltä päivältä.

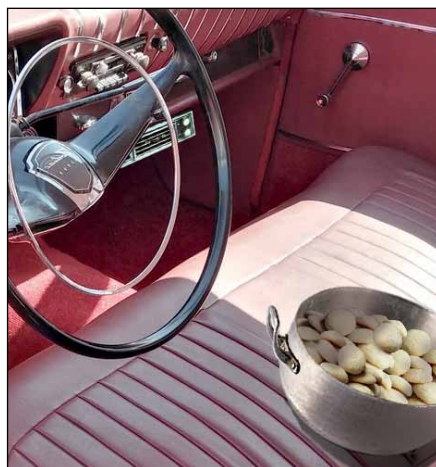
Aivan viime tingassa muistimme, että ruplia ei saa viedä maasta. Enää ei ollut lapsiakaan tien varressa. Hädissämme tungimme ruplat lämmityslaitteen sisään.

Tullimiehet olivat nyreitä, kun eivät ehtineet tutkia autoa tarkasti, mutta eivät voineet lähettää meitä kaupunkiinkaan. Viisumin aika meni si yöllä umpeen. Paperit vain tutkittiin tarkkaan ja saimme luvan lähteä.

Viime tingassa tullimies kuitenkin nopeas-

◀ **Sotilas-Ural on myös agregaatii, josta saa virtaa työkoneisiin.**

En tiedä mitä tilasimme. Sovitaan vaikka että Kievin kanaa ▼

▲ **Kaksi pakettia pipareita oli suurin ostoksemme Ukrainassa, ellei oteta huomioon ylempänä olevaa ravintola-ateriaa. Matkalla popsittiin niitä kattilasta, eikä tarvinnut pysähtyä muuten kuin seisokelemaan haara-asennossa tien poskessa.**

2000 kilsaa Szczesiniin ▶

ti pysäytti meidät ja näytti jotain paperia kädessään. Jah-hah! Joku oli tulkinut US Army -teksti! Kuuma aalto pyyhkäisi ylitseni.

- Magnetofon, hän sanoi. Näytimme pake-toidun Uherin ja hän poisti blommin, leikkasi narut, avasi paketin ja ojensi Uherin takaisin meille ja meni nostamaan rajapuomia.

Lävistimme ei-kenenkäänmaan sallittua nopeutta ja tulimme Puolan puolelle, missä kello oli kaksi tuntia vähemmän ja kaupungilla meno sen mukainen. Neuvostoliiton puolella jo nukuttiin, Puolassa vielä kukuttiin. Jotenkin meidänkin tunnelmamme oli keveämpi. Leirialuekin oli tiedossa ja nukuimme taas makuupusseissa.

Ajoimme seuraavana päivänä Szczeciniin, Itämeren rannikolle, jossa oli kilpailut seuraavana sunnuntaina. Meillä oli pari päivää aikaa katsella kaupunkia ja lauantai-iltana pyörimme kaupungilla. Szczecin oli tärkeä itä-eurooppalaisten turistikaupunki ja meno sen mukaista.

▲ **Viime tingassa ruplat sujahtivat vikkelästä lämmityslaitteen sisään.**

Tullimies ei piitannut Uherin paketin käytön jäljistä ▲

▲ **Jälleenkuulemisen ilo oli suuri, kun saimme Uheriin uudet paristot.**

”Juoda kuin puolalainen” näkyi hyvin toimivan. Kiertelimme pakulla keskustaa Heikki Mikkolan ja Kalevi Vehkosen kanssa. Nättien tyttöjen kohdalla sivuovi vedettiin auki ja tehtäväni kielimiehenä oli keskustella Puolan ja Suomen kulttuurisuhteista.

Pientä jännitystä ellei nyt aivan pelkoa herättivät nuoret sotapoliisit, jotka huolimatta rynnäkkökivääriaseistuksestaan olivat ihan yhtä ympäripäissään kuin ilta- tai viikonloppuvapaalla olevat varusmiehetkin.

Kilpailut tulivat, olivat ja menivät, ja tas-kumme pursuivat valuuttaa, zlotveja. Puolasta kuitenkin löytyi ostettavaakin: äidille tuliaisina mehulinko ja ompelukone, jota käytettiin parikymmentä vuotta.

Puolasta ajoimme kauden viimeiseen kilpailuun Tsekkoslovakian Brnoon. Jyrki oli lopulta viides v. 1967 mestaruustilastossa.

Kotimatalla pysähdyimme viideksi minuutiksi iki-ihanaan Prahaan ostamaan Uheriin taas uudet paristot.

Ajoimme miltei yhtä soittoa Suomeen.

Pääsin pelkillä papereilla yliopiston matematiikan laitokselle. Siellä istuin silmät ja haa-vi ammolleen kolme kuukautta. Sitten isänmaa kouli puolen vuoden ajan pojasta tappajaa. Perustestistä sain parhaat pisteet 300 miehestä.

Keväällä pääsin Taideteolliseen oppilaitokseen eli Atskiin. Sain soveltuvuuskokeessa parhaat pisteet yli 2000 pyrkijästä.

◀ **Haaraasennossa Szczesiniläissotapoliisi pysyy pystyssä (pikku) tui-terissakin.**

Elikkä: sota- ja design-alalle soveltuu samoin avuin. Minut oli varmaan pakko ottaa Atskiin, koska muuten arvostelijat olisivat epäpäteviä arvioimaan ●

Oi Odessa, sä helmi...

Katariina Suuren suuruudenhullu ehostus

”Pakko matkustaa on jonnekin. Esikoisemme synnytykseen oli aikaa n. 3,5 kuukautta. Siitä eteenpäin ei tiedä, minä vuonna taas päästään ulkomaille.”

Edellä suora lainaus Bulgarian jutun alusta. Mieluusti tunnustan olleeni väärässä. Prosessi oli osin samanlainen kuin männä vuonna. Halvalla piti päästä ja joku idea piti olla.

Vapun ja voiton päivän peittävä kaksiviikkonen olisi isänmaallisuuden hurmoksellisinta aikaa. Se olisi mielenkiintoista kokea.

Lensimme Finnairilla Helsingistä Leningradiin. Siellä olin varautunut Vaalimaalta tuttuun täikampatyypiseen tullitarkastukseen. Matkatavarat eivät siirtyneet suoraan Odessan jatkolennolle, vaan ne tarkastettiin ja lastattiin uudelleen.

Suomen presidentin ensimmäinen ulkomaanmatka suuntautui yleensä itään. Niin Roopenkin.

Olisiko Leninin vaimon Natasha Krupskajan hellittelynimi Lenina? ▼

▲ 1970-luvulla Aeroflot menetti 203 lentokonetta onnettomuuksissa, joissa kuoli 3 577 ihmistä. Tupolev Tu-104:n onnettomuusprosentti oli 18. Caravelle, jolla tulimme Suomesta prosentti oli 23. Tupolevissa jännitti, Caravellessa ei.

Koko Odessaan menevät joukkioimme tavaroita tutkittiin laiskoin katsahduksin. Sitten tuli meidän vuoromme. Ruskea pahvilaatikkomme määrättiin avattavaksi. Oli vaikea pidättää hymyä ja tullimiehellä oli varmaan sama ongelma, kun laatikosta paljastui Lenina-vaippapaketteja.

Laatikko suljettiin ja se olikin sitten ainoa suomalaisten kolli, joka tutkittiin.

Lappeenrannasta oli tullut bussilla joukko suo-

malaisia. Nyt meitä oli yhteensä parikymmentä, jotka ladattiin Tupoleviin ennen venäläisiä. Olimme eturivissä. Roope makoili kopassaan jalkojemme edessä. Venäläiset olivat oikeasti ukrainalaisia ”liikemiehiä” palaamassa Leningradin torilta. Oli siellä myymättä jäänyt kanan. Kaakatus ainakin viittasi siihen.

Muodokas lentoemäntä minihameessa huuteli ohjeita. Arvasimme asian koskevan turvavöitä ja kiinnitimme ne. Sitten hän käänsi puisen pullokorin käytävälle ja istuutui sille.

Ilmaan päästiin ja siellä tunnuttiin pysyvän jonkin aikaan. Alkoi tarjoilu. Ensin kaikille jaettiin lusikka. Sitten tuli teelasi metallisessa kannakkeessa. Sitten emo kiersi kannun kanssa kaatamassa teetä. Murkinasta en muista mitään. Ehkä se oli kaalipiirakkaa, tai kuubalaisessa sokeriliemessä uitettu torttu.

Kolistelimme Odessan kentälle. Kansal-

ODESSA
Jo 200- ja 300-luvuilla eaa. seudulla oli antiikin Kreikan asutusta. Tataarit rakensivat Kadtšbeikylän 1300-luvulla. Myöhemmin alueella oli turkilainen linnoitus. Se joutui sodassa venäläisten haltuun v. 1789. Vuonna 1794 tsaaritar Katariina Suuri määräsi aiemman kreikkalaisasutuksen mukaan nimetyn Odessan kaupungin perustettavaksi 1793 perustetun linnoituksen yhteyteen. Euroopan parhaat arkkitehdit kutsuttiin sitä rakentamaan. 1800-luvun loppuun mennessä Odessasta oli kehittynyt vilkas kauppapaikka. V.1941 kaupunki vaurioitui pahoin. Se rekonstruoiitiin Katariinan ajan klassiseen tyyliin. Sankari kaupungin arvon se sai v. 1965.

▲ Kaiken kaunistava iltahämärä oli jo laskeutunut, kun pääsimme hotellille.
► Toinen toistaan tasavaltaisempia tasavaltoja.

listuntomme esti taputtamasta venäläiselle kapteenille, vaikka olimmekin helpottuneita perillepääsystä. Hän saattoi olla niitä, joita isäni it-patteri yritti ampua alas kolmisenkymmentä vuotta aikaisemmin. Ehkä hän ei pommittanut Turkua, vaan pudotti Nummenpakalle leipää, kuten Emil Fors, Pietarissa syntynyt Faffani väitti.

Mukana suomalainen bakteerikanta
Toimme kaikki Roopen ruuat mukanamme. Mauttomia rinkeleitä ostimme kaluttavaksi orastavilla ”kakkukirveillä”. Vettä keitimme Salmelta lainatulla sähkökierukalla. Myös joditabletteja oli mukana. Piltti- ja ►►

▲ Sydämellinen tervetulotoivotus. Tästä alkoi Roopen sylistä syliin-loma. Takana yhden illan hoitotäti.

Bonapurkkeja lämmitimme retkikeittimellä. Roopen ravitsemus oli siis hyvin hermeettisessä tilassa, kunnes kerran, kun tutti putosi ravintolan lattialle, tarjoilija nosti sen takaisin Roopelle ennenkuin ehdimme reagoida. Ei siitä kuitenkaan mitään seurannut. Roopen hyväntuulisuuteen tai 3D-tulosteeseen se ei vaikuttanut mitenkään.

Kerran siivooja tuli kysymään, saako hän ottaa tyhjät lasipurkit, jotka olimme panneet roskikseen. Tietenkin sai. Toivottavasti niiden jaosta ei tullut kiistaa siivoojien kesken.

Holotna, holotna, sanoi paapuska

Hotellimme Odessa sijaitsi loistavalla paikalla, 150 metriä Potjomkinin portaiden yläpäästä. Ensimmäisen viikon huoneemme oli sisäpihalle päin.

▲ Ensimmäisen viikon kotimme oli hieman surkea, muttei se Roopea haitannut.

▼ Lähdin illalla vielä yksin kaupunkia katselemaan. Hotelli Odessa.

▲ Leffateatteri jyysti Suuren Isänmaallisen Sodan nstalgiaa ainakin vapun ja Voiton Päivän (9.5.) välin

▼ Katerinnska ostoskatu.

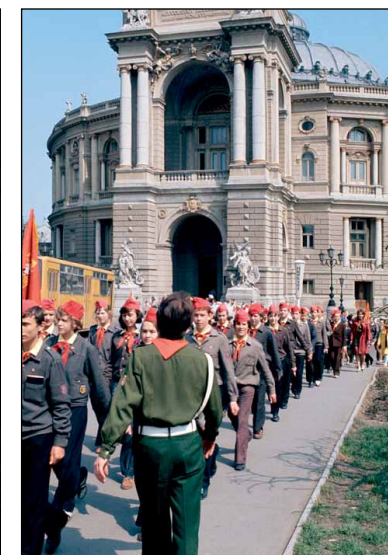
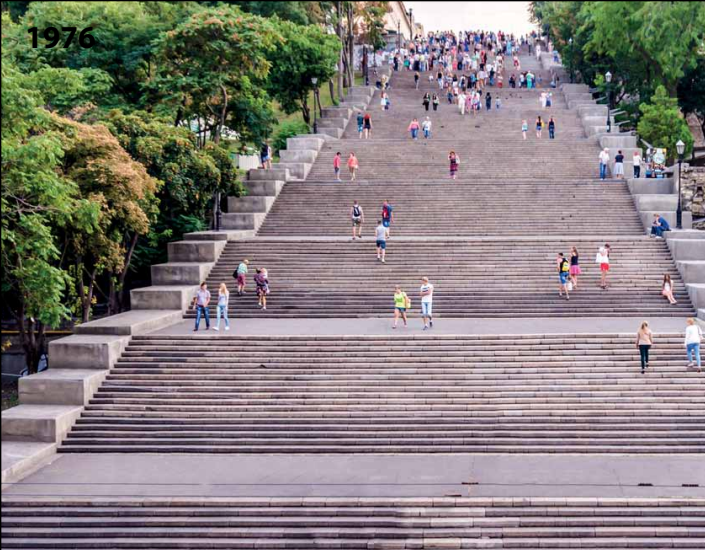

Toisen viikon sviitistä oli näköala suosittu Istanbul-puiston yli Mustalle merelle. Puistossa istuskeli paapuskoja lastenlasten leikkiessä ympärillä. Monet tulivat ihastelemaan vaaleaa Roopea.

- Holotna, kylmä, he kauhistelivat hänen liian keveää asuaan.

Patjomkinin portaat ovat tutut Eisensteinin samannimisestä elokuvasta. Sen vaikuttavimmassa kohtauksessa lastenvaunut vaappuvat alaspäin, kun sotilaat ampuvat vauvan äidin satojen muiden mukana.

Tuula ei suostunut kuvaukseen, jossa Roopen vaunut syöksyvät alas portaita. No, kromirunkoiset, ruskeat vakosamettirattaat olisivat näyttäneet naurettavilta, ja tuskin tuollaisia metallipyöräisiä punosvaunuja olisi saanut mistään lainaksi. ►►

▲▲ Nykyään Pat-jomkinin portaiden vierellä kulkee kaksi funikulaaria vastapainoperiaatteella

▲ Juuri ennen koh-talokasta laukausta elokuvassa Panssari-laiva Potempkin.

Hengen ja ruumiin kulttuuria

Kuljimme päivisin kaikkialle kävellen, pait-si pari kertaa taksilla, mikä ei maksanut juu-ri mitään. Kävimme tietenkin kaikissa mah-dollisissa museoissa. Roope kulki vahtimes-taritätien ja -setien sylistä syliin. Hän ei vie-rastanut ketään, vaan oli aina yhtä Happy.

▲▲ Sain ku-vata rauhas-tutka-alus-ta portaiden alapäässä.

Kävimme uimarannallakin. Vesi ja il-ma olivat yhtä kylmiä. Kassa oli auki. Pa-ri auringonpalvoja patsasteli pystyssä mutta uimareita ei näkynyt. Katariina Suuri kutsui Euroopan suurim-mat arkkitehdit uudistamaan Odessaa. Siinä kisassa poukkoiltiin hyvän maun rajoilla yli ja ali.

Tädillä on työpaikka vaikkei myisi mitään. ▲

▲▲▼▲ Suurenn isänmaallisen sodan voi-tonpäivää tullaan juhlimaan Venäjällä aina ja ikuisesti, kun kaikki muu menee pieleen.

◀◀ Vähän ohjelmaa museon tädeille.

Oopperan remontti oli juuri val-mistunut ja saimme liput avajaisnäy-töksiin hyviltä paikoilta, Tuula balet-tiin ja minä Boris Godunov -ooppe-raan. Itse oopperarakennus oli häm-mentävä kullattu speaktaakkeli. ►►

▲ Paikoin kaunis kuin Wien, paikoin silkkaa kitshiä.

Tuulan ollessa baletissa sain sängyn päädyn takaa huhuillen houkutelua Roopen nousemaan ensimmäistä kertaa seisomaan, ja räp-säisin kuvan, kun pikkuionen pää nousi päädyn yläpuolelle.

Yhden illan suomalainen matkaopas hoiti Roopea, kun me menimme kuuntelemaan keski-ikäisen alton laulamia romansseja.

Yleensä vietimme iltaa huoneessa katsellen yhden partisaanielokuvan ja yhden osan saman aiheen tv-sarjasta.

Odessassa oli joukko amerikkalaisia insinöörejä rakentamassa sokeritehdasta. Raaka-aine tulisi tietenkin Kuubasta, jolla ei kaupasaarron vuoksi ollut muita asiakkaita kuin kommunistimaat. Lääketieteellisessä lehdessä professori kehui sokerin positiivista vaikutusta hampaille.

Jouduimme kuulemaan amerikkalaisen insinöörin vaimon valitusta, kuinka surkeaa hänen elämänsä oli Odessassa. Insinööri taas valitti, että tämä projekti oli hänen viimeinen

mahdollisuutensa työelämässä. Syy ei selvinnyt meille.

Tapasimme joskus hotellissamme asunia amerikkalaisia, ja naiset varsinkin olivat hyvin ystävällisiä, kun osasimme englantia.

Erän vanhempi amerikkalainen mies hieman mursi tätä harmoniaa kysymällä meiltä:

Roope nousi ensimmäistä kertaa omin avuin seisomaan, kun houkuttelin sängyn päädyn takaa. Tuula oli baletissa ja näki kuvan vasta Suomessa

- *Tuleeko pojastanne isona kommunisti?*

Kielsimme, ja joku nainen kiirehti selittämään miehelle, että me olemme suomalaisia. Se ei tehnyt häneen mitään vaikutusta. Tuskin hän tiesi, mikä Finland on.

Nykyisellä nokkeluudella kysyisin tuleeko miehen lapsenlapsista kommunisteja.▶▶

▶ **Juomanlaskija oop-peran baarissa ja kollegansa katupubissa** ▲

Suuri juhlapäivä!

Tuulan ensimmäinen äitienpäivä oli tulossa. Piti ostaa leivoksia ja pinkkiä siijuomaa. Leivokset oli helppo juttu. Leipomon vitriinissä oli rivissä monen värisiä voikräamejä. Alle pari *tortan* siivua, ja läskileivokset ovat valmiit. Pinkki siijuoma olikin vaikeampi juttu. Kyseltiin kaupoista ja hotellista.

Lopulta yksi taksikuski tiesi viinitilan kaupungin ulkopuolelta ja sinne ajettiin. Paikan portti oli kuitenkin kiinni eikä sen sisäpuolella näkynyt mitään elämää. Saimme kuitenkin ruokakaupasta pulloon юбилейное шампанское:ta, Vuosipäivä Shampanjaa, juhla-aikoina myytävä versiota Sovetkojesta. Ymmärsin asian vasta myöhemmin. Ostimme myös limsaa ja pastellisävyisiä voikräämileivoksia. Ruusuja sai hotellin nurkalta.

Osteltiin me muutakin. Tavaratalosta löysimme valokuvaukseen soveltuvan pöytävalaisimen ja filigraanilasisen kannun.

Berjoskasta ostimme Roopelle suloisin lammasturkin, jota eivät olisi millään myyneet meille. Oli varmaan varattu jonkun puoluepampun lapsenlapselle. Myös pari teelasinpidikettä lähti mukaamme.

Kaikki hauska loppuu aikanaan

Nousimme taas Aeroflotin Tupoleviin. Leningradissa piti taas ottaa omat tavarat nauhalta ja buukata ne itse korkean omakätisesti Finnairin koneeseen.

Ei näkynyt laukkuja tai rattaita. Meitä kuulutettiin ja tultiin hakemaan. Selitettiin tilanteen ja minut kuljetettiin ympäri

Ei saatu Odessa-, vaan Vuosipäivä shampanjaa.

Riemukasta juhlintaa georgialaistaitelija Niko Pirosmansvilin hengessä.

matkatavaratiloja ja vähän muuallakin, jossa näin jopa aseistettuja sotilasajoneuvoja. Kysyin olenko kielletyllä alueella. Oppaani vain nyökkäsi. Kas, kun minua ei pidätetty vakoilusta epäiltynä. Mitähän oppaalle seurasi siitä, että oli tuonut minut sinne?

Palasimme lähtöaulaan. Lopulta tavaramme löytyivät Europeiskaja-hotellista, jossa lappeenrantalaisten piti viettää yö ennen bussimatkaa kotiin.

Nousimme takaportaita Caravelleen, joka oli täynnä ranskalaisia. Kävelimme koneen läpi ensimmäiselle penkkiriville. Meitä varmaan luultiin venäläisen valtaeliitin lapsiksi. ●

Tädit valittivat, että Roopella on holotna. Eipä ole enää.